

FRILUFTS FÖRSKOLOR, RIDDERSBORG | STOCKHOLM

Augusti 2024 - Juli 2025

Hälsningar från Håll Sverige Rent:

Grattis till er Grön Flagg-certifiering!

Genom ert arbete med hållbar utveckling har ni bidragit till att öka kunskap och engagemang kring viktiga framtidsfrågor. Ni har genomfört aktiviteter som främjat lärande och visat på ett långsiktigt arbete för en mer hållbar värld. Det är fantastiskt hur ni genom konkreta och lekfulla teman som grodan, experiment och avlopp lyckats skapa både förståelse och engagemang hos barnen. Barnens reflektioner, egna ramsor och påverkan hemma visar på hur ni lyckats göra hållbarhetsarbetet både meningsfullt och relevant – både i och utanför förskolan.

MÅL KOPPLADE TILL VÅR RESA

Ur läroplanen

NORMER OCH VÄRDEN

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- ett växande ansvar och intresse för hållbar utveckling och att aktivt delta i samhället.

OMSORG, UTVECKLING OCH LÄRANDE

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- nyfikenhet, kreativitet och lust att leka och lära,
- förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld,
- förmåga att skapa samt förmåga att uttrycka och kommunicera upplevelser, tankar och erfarenheter i olika uttrycksformer som bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans,
- intresse för berättelser, bilder och texter i olika medier, såväl digitala som andra, samt sin förmåga att använda sig av, tolka, ifrågasätta och samtala om dessa,
- ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften
- förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- förståelse för hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling,

- förståelse för naturvetenskap, kunskaper om växter och djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik,

BARNS DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

Följande mål inkluderas i vårt Grön Flagg-arbete. Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- intresse för och förmåga att uttrycka tankar och åsikter så att de kan påverka sin situation,
- förståelse för demokratiska principer och förmåga att samarbeta och fatta beslut i enlighet med dem.
- förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan

Globala mål för hållbar utveckling

- Rent vatten och sanitet
- Ekosystem och biologisk mångfald

Läs mer på **www.globalamalen.se**

EXPERIMENT MED VATTNETS OLIKA FORMER

Tema: Hav & Vatten

Om utvecklingsområdet

Vi startar upp vårt Grön flagg-tema "Experiment" i samband med vår julkalender. En dag i veckan får vi testa en nytt experiment med vattnets olika former. Tanken med dessa experiment är att väcka barnens nyfikenhet kring vatten och vattnets olika former samt skapa intresse för fortsatt utforskande.

Exempel på experiment vi gjort:

Is: Vi testade hur salt påverkar is då vi i ett experiment skulle fiska isbitar. Vi la snören på isbitarna och testade fiska upp en men inget hände. När vi däremot saltade på isbiten smälte isen lite innan den sedan frös igen och snöret frös fast.

Vatten: I ett annat experiment fick vi ett exempel på hur liv behöver vatten för att leva. Vi satte ner tulpaner i vatten med karamellfärg i och såg då tydligt hur tulpanerna sög upp vatten genom stjälken och ut i kronbladen som färgades röda och blå!

Vattenånga: Vi gjorde ett experiment där vi skulle låta två tallrikar med lika mycket vatten stå i ett fönster. Den ena skulle stå i solen och den andra skulle skuggas av en bok. Efter några dagar tittade vi till tallrikarna och då kunde vi se att det var mindre vatten i den tallriken som stått i solen! Vi resonerade tillsammans med barnen om förloppet.

Under våren har vi två stycken Experiment-råd där barnen är med och bestämmer i vilken form våra kommande experiment ska vara i? Fast, flytande eller gas. Barnen tittar på dokumentation från våra tidigare experiment från vintern och vi samtalar om de olika formerna. Barnen röstar sedan på den form de vill experimentera med. När de två grupperna röstat blev det oavgjort så gruppen kommer överens om att göra ett experiment i varje form. Bra beslut, tycker alla!

Vi fortsätter att experimentera under våren och början av sommaren med vattnets olika former.

Under arbetets gång har vi också pratat om hur mycket som består av vatten, exempelvis hur mycket vatten en gurka innehåller, att vi människor består av en stor del vatten och att till och med en mjuk smörgås innehåller vatten vilket inte barnen trodde. Vi tror att vi med hjälp av alla experiment gett barnen grundläggande kunskaper om hur viktigt vattnet är och att vi därför måste ta hand om det på bästa sätt.

AVLOPPET

Tema: Hav & Vatten

Om utvecklingsområdet

Under våren arbetade alla avdelningar på förskolan med Avloppet. Vi tittade på en film om avloppet tillsammans och några av pedagogerna spelade upp en liten teater som handlade om vad man får slänga i toaletten och vad som händer om man slänger i fel sorts papper. Vi lärde oss också en sång som handlade om detta ämne. Den blev väldigt populär och två månader senare när vi gick på första maj demonstration sjöng barnen "Kiss och bajs och toapapper" för full hals.

De äldsta barnen på förskolan började avloppsresan vid vår bäck som finns i närheten av förskolan. Vi funderade på vart vattnet i bäcken kommer ifrån och bestämde oss för att ta reda på det!. Med hjälp av boken "Vatten och avlopp" av Ellen Hall och Emily Ryan fick vi lära oss om vattnets resa från regnet i dagvattenbrunnarna som rinner ut i bäcken till Mälaren, vidare till vattenverket, vidare till våra hus och sedan via avloppet till reningsverket och ut i Mälaren igen. Barnen fick tillsammans skapa en karta över Hässelby och vattnets väg. Sedan fick de redovisa för de andra barnen på förskolan. Vi fick då höra om hur vattnet färdas runt men också om hur vi ska göra för att ta hand om vårt dagvatten på bästa sätt och hur vi kan göra för att spara på vårt dricksvatten!

Vi avslutade tema "Avloppet" med att springa avloppet! En regnig dag fick barnen åka rutchkana ner för en pressening, ta sig förbi en pedagog som var utklädd till toa-monstret och samtidigt sno lite skräp från henne, ta sig igenom en tunnel och slutligen kasta skräpet i papperskorgen och ta sig i mål! Som belöning för att ha rensat avloppet bjöds det på kiss och bajs (köttbullar och äppeljuice).

GRODAN

Tema: Hav & Vatten

Om utvecklingsområdet

I tema "Grodan" har vi arbetat med grodans utveckling från ägg till groda. I april gick vi till en damm där vi tog upp grodägg som vi sedan la ner i vårt stora akvarium på förskolan. Under sex veckor fick barnen på nära håll se hur äggen kläcktes, hur ynglena började simma runt och växa, hur de fick bakben, framben och tillsist var färdiga att släppas tillbaka i dammen igen. Under tiden vi studerade grodorna passade vi på att lära oss mer om grodan. Vi hade två Grön flaggråd med fokus på Grodan. Där fick barnen titta på film om grodan och komma med sina funderingar. Sedan röstade vi om vad vi skulle ta reda på om grodan. Efter första rådet ville barnen ta reda på: Vad äter grodan? Vem är grodan rädd för? Var i världen finns grodan? Hur bor den? Efter andra rådet ville barnen veta: Hur ser grodans familj ut? Vad gör grodan på vintern? Hur långt hoppar en groda? Kan grodor gräva?

Under vårt arbete har barnen fått lära sig mycket om grodan och dess plats i ekosystemet. Vi tror att vi genom att lära känna grodan lär oss att ta hänsyn till grodan och dess livsmiljö. Vi har undersökt livet i grodans hemmiljö dammen men även bäcken som rinner i närheten av förskolan. Barnen har fått se skillnad i hur olika vatten ger olika förutsättningar men också hur det orenade dagvattnet som rinner i bäcken kan vara dåligt för djuren. När vi håvade i dammen hittade vi massor av djur. När vi håvade i bäcken hittade vi knappt några djur och de vi hittade var döda. Barnen såg spår efter oljeutsläpp och kopplade det till att människor måste sluta tvätta bilen på gatorna!

UTVÄRDERING

HÅLLBAR UTVECKLING

På vilket sätt bidrog vårt arbete till hållbar utveckling?

I projektet med grodan fick barnen lära känna grodan och dess roll i ekosystemet. De fick håva och lära känna grodans hem vid dammen. Vi tror och hoppas att detta kan göra att barnen blir mer måna om att bevara dammar och vattendrag och att inte skräpa ner och förorena grodans hem i framtiden. I arbetet med experiment pratade vi en del om hur mycket som består av vatten och hur mycket som är beroende av vatten. Vi gjorde ett experiment med två mjuka smörgåsar, den ena låg i en plastpåse och den andra på en tallrik. Innehåller smörgåsar vatten? Barnen gissade lite olika. När vi dagen efter fick känna på smörgåsarna var den i påsen mjuk och den på tallriken hård. Vattnet i den hårda smörgåsen hade avdunstat och alltså innehöll smörgåsen vatten! I ett annat experiment fick vi ett exempel på hur liv behöver vatten för att leva. Vi satte ner tulpaner i vatten med karamellfärg i och såg då tydligt hur tulpanerna sög upp vatten genom stjälken och ut i kronbladen som färgades röda och blå! I arbetet med avloppet fick vi lära oss att inte slösa vatten, att det är viktigt att ta hand om vårt dagvatten och vad som är tillåtet att slänga i avloppet, kiss och bajs och toapapper!

Vad behöver vi utveckla?

Vi hade kunnat arbeta mer med att spara vatten, att arbeta in ett sådant förhållningssätt till vatten i vardagen. Exempelvis arbeta mer med vår regnvattentunna, samt låta barnen få samla vatten under regniga dagar som vi sedan kan använda till våra blommor i rabatterna.

DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE

På vilket sätt var barnen eller eleverna delaktiga?

I tema "Grodan" och "Experiment" hade vi Grön flaggråd där barnen fick berätta om sina funderingar och frågor samt rösta kring olika saker vi skulle utforska vidare. Det var en stor sak för barnen att få komma in på råd och sitta på möte som sina föräldrar! I tema "Avloppet" var det barnens frågor och funderingar som ledde vägen. Barnen funderade på var vattnet i bäcken kom ifrån och där började vi undersöka vattnets resa i avloppssystemet. Barnen var också väldigt intresserade av kiss och bajs och det blev med deras glädje och nyfikenhet kring det som vi lärde

oss kring vad som får spolas ner i toaletten.

Vad behöver vi utveckla?

Det hade varit bra att ha mer dokumentation kring våra Grön flagg-teman uppsatta på väggarna så att barnen påminns och kan reflektera kring arbetet som vi gör. Att även ha mer litteratur tillgänglig om ämnena tror vi hade kunnat väcka mer nyfikenhet och fler frågor från barnen. Vi hade kunnat använda oss mer av biblioteket i vårt närområde för att hitta bra litteratur.

HANDLINGSKRAFT

På vilket sätt visade barnen eller eleverna på handlingskraft?

"Kiss och bajs och toapapper" är en ramsa som verkligen fastnat hos barnen och när vi hade demonstration kring första maj var det många av barnen som valde att skriva den ramsan på sina plakater. Andra skrev att man inte får skräpa ner i naturen! Vi har fått flera berättelser hemifrån barnens familjer att barnen har lärt sina familjer om vad man får slänga i avloppet. Ett barn hade till och med ritat en teckning och satt upp på toaletten hemma med kiss, bajs och toapapper. Vi hör också hur barnen pratar om dagvattnet, att man inte får tvätta bilen på gatan. De har nu kunskap om hur dagvattnet påverkar livet i bäcken!

Vad behöver vi utveckla?

Vi vill bli ännu bättre på att synliggöra och bekräfta när barnen visar på handlingskraft. Vi vill öka och stärka känslan hos barnen av att de lilla de gör (exempelvis inte slänger ner fel papper i toaletten) bidrar till en mer hållbar värld.

HÅLLBARHET PÅ SCHEMAT MED GRÖN FLAGG

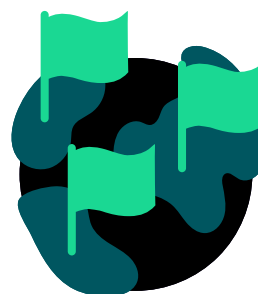
En hållbar värld kräver kunskap och förståelse

Tillsammans kan vi skapa en hållbar framtid – om vi agerar nu. Vi behöver ge lärare och elever i svenska skolor möjlighet att utveckla och omsätta sina kunskaper om hållbar utveckling, över flera ämnesområden.

På så vis skapas både förutsättningarna för långsiktig förändring – och viljan att göra skillnad.

Grön Flagg är ett unikt lärandeprogram inom hållbar utveckling. Tillsammans med Sveriges skolor och förskolor omsätter vi kunskap till direkt handling. Varje år hissar hundratals verksamheter i Sverige den Gröna Flaggan för att visa att en hållbar framtid börjar nu!

Ett globalt nätverk i ryggen

Grön Flagg drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools, ett världsomspännande lärandeprogram inom hållbar utveckling. Medlemsskolorna granskas och certifieras efter Grön Flagg och Håll Sverige Rents riktlinjer.

Grön Flagg drivs av Håll Sverige Rent och ingår i det internationella nätverket Eco-Schools, ett världsomspännande lärandeprogram inom hållbar utveckling.

hallsverigerent.se
ecoschools.global

Kontakt:

gronflagg@hsr.se
08-505 263 00